

ԱՌԵՏԱԲԵՐ

«Ա.Ա.Ա. ԵՍ ԶԵՅԻ ՄԵՐ՝ ՈՒՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԵՏԻՍ ԿՈՒՏԱՄ» : ՂՈՒԿ . Բ . 10

ՀԱՏՈՐ 25 .

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ . 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ , 1872 .

ԹԻԻ 39

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մեր խղճմտանքին հնազանդելու պարտաւորութիւնն էր : — Հրապարակական պաշտաման տալն երգ երգել : — Ազգայնական ժողովրդ : — Զգուշական բարոյական : — Խեղճ : — Կանոն մը : — Մեծամեծ շրջանակներ : — Իններորդ տարեկան ժողով Բիւթանական Միութեան : — Տարօրինակ դէպք մը որ պատահած է Ալիայ մէջ : — Բողոքական լուրեր : — Շուկայի գիներ :

ՄԵՐ ԽՆԴՐԱՆՔԻՆ ՀԵՍՏԱՆԻՍԻՆ
ՊԱՐՏԱՆԱՐԱՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՒՍԱՆՈՐՈՒՄԻՆ խղճմտանքին հրապարակելու պարտաւորութիւնը ըլլալն ու ընդ մէկ պատճառն ալ այն է որ եթէ անոր ձայնին ահապահող ըլլանք , այն ատեն խղճմտանքին կոյր և անըզգայ կ'ըլլայ , մենք ալ մեղք գործելու մէջ հաստատուած կ'ըլլանք :

Մարդու բոլոր կարողութիւնները հարստութիւն կը զօրանան և չը գործածուելով կը տկարանան . խղճմտանքն ալ թէ մարմնային և թէ մտքին ամէն կարողութիւններուն պէս՝ ճիշդ աս կանոնին տակն է : Իր խղճմտանաց խրատին սրտի մօտք հնազանդելով ինքզինքը առաքինական գործերու վարժեցնող մարդը՝ իր պարտաւորութիւնը հաշտութիւն պէս զանկապ կատարելով թէ ուրախութիւն և թէ հաճոյք կը զգայ , Ընդհակառակն իր սրտին չար ցանկութիւններուն հնազանդող՝ և իր խղճմտանքին խրատն ու յանգիմանութիւնը մտիկ չընելով՝ մեղսալից վարույց մէջ յամառեալ չարունակող մարդը , վերջապէս բարին չարէն չորոշեր և իր պարտաւորութիւնը չը գիտնար ալ :

Իբրեւ Աստուծոյ ձայնը մարդու խօսող խղճմտանքը թէպէտեւ երբեք բոլորովին չը լռեր , այսու ամենայնիւ ինքզինքնին չար գործոց վարժեցնող մարդիկ վերջապէս մեղքին անզգայ ըլլալով՝ չարութիւն գործելը կը սիրեն , և չղթանելով կապուածի պէս մեղաց ծառայութիւն կ'ընեն : Մինակ

յարութեան աւուր փողը կրնայ այսպիսիները արթնցնել իրենց ահաւոր վիճակն զգալու . բայց աւաղ , այն ատեն խղճմտանքին միայն անոնց դէմ վկայ ըլլալու համար պիտի արթնան որովհետեւ վերլութեան օրը յաւիտեանս անցած պիտի ըլլայ :

Աս պատճառաւ Պօղոս Առաքեալ Տիմոթէոսին գրած թղթոյն մէջ խրատ կու տայ թէ հաւանք խղճմտանքն ունենանք , որն որ մէկ քանինքը իրենց մէ մէկդի ձգելով՝ նաւակոծութիւն կրեցին հաւատքին կողմանէ : Ա Տիմ . 19 : Դարձեալ Առաքեալը կրտէ թէ՝ « Ամէն բան մաքուր է մաքուր եղողներուն , բայց պիղծերուն ու անհաւատներուն մէկ բան մը մաքուր չէ .

հապա անոնց միտքն ալ խղճմտանքն ալ պղծուած են » : Տիմ . Ա . 15 : Դարձեալ Առաքեալը կը խօսի անոնց վրայով , որոնց խղճմտանքը խանձուած է : Ա Տիմ . Դ . 2 , Առաքելոյն այսպիսի ազգու խօսքերով յիշած անձինքը Խնդիրն համար Բիւթանայ Եւրոպացիներ էին . և հաւանականաբար անոնց բերնի դաւանութիւնը չիտակ ըլլալով կարելի է որ ատեն մը Քրիստոնէի նման բարի վարք ունէին . բայց իրենց պարտաւորութեանցը զանցառութիւն ընելուն և իրենց խղճմտանաց խրատին անհնազանդ գրտունելուն պատճառը , վերջապէս իրենք բարին չարէն որոշելու անկարող ըլլալով՝ խղճմտանքին ալ հաւանք երկաթով խանձուած ճորձի նման անզգայ եղաւ : Ինչ սոսկալի է ասանկներուն վիճակը . քանզի իրենց չէ գիտնալ և չէ հաւանալ յանկարծակի կործանում կը բերեն իրենց վրայ : Իսկ մենք անոնց օրինակին ուշադրութիւն ընելով , սորվինք թէ խիստ վրտանդաւոր է մեր խղճմտանքին հրապարակելու անհնազանդ գտնուինք մեր խղճմտանքին , երկրորդ անգամ անխղճմտանքին , երկրորդ անգամ անհնազանդութիւն ընելն աւելի դիւրին կու գայ , և մեր այս ընթացքին հետեանքն ինչ ըլլալը դեռ չը զգացած ալ , ականջնիս ծանր լսող , և սրտերնիս կարծրացած « կորսուելու պատրաստուած բարկութեան ամաններ » կ'ըլլանք : Հռովմ . Թ . 22 , Թէ որ մեր առջ իր համը կորսնցունէ , ինչով պիտի համոզուայ : Ղուկ . ԺԴ . 34 , եթէ մեր ներսը բռն Աստուծոյ վառած լոյսը մարենք . ալ ուսկից պիտի լուսաւորուինք :

(Պէտք չարանալու)

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԿԱՆ ՊԱՇՏԱՄԱՆ ԱՏԵՆ ԵՐԳ ԵՐԳԵԼ

Քարոզիչներուն Աստուածային պաշտաման տալն հրապարակաւ երգ կարգալուսնականամբ անցեալ չարութեան Աւետարեցի մէջ քանի մը դիտողութիւններ ըրինք : Այն դիտողութիւններէն կամ խրատներէն ոմանք յարմար կու գան նաեւ երգերուն ժողովրդեան կողմէն երգուելու կերպին : Զորօրինակ՝ կարեւոր է որ երգուելուն ոճը համեմատ կամ յարմար ըլլայ երգին մէջ բացատրուած իմաստներուն և զգացմանց : Ուրախութիւն յայտնող երգեր՝ ուրախալի եղանակաւ պարտին երգուիլ : Ապաշխարութիւն և սրտմութիւն ցուցնող երգեր՝ այս զգացմանց յարմար եղանակաւ և ձայնիւ : Մանաւանդ փոյթ տարուելու է բառերը յստակ հնչելու : Ոմանք բառերն աղէկ արտասանելու անհոգ և անփոյթ ըլլալով՝ այնպէս անորոշ կերպով կը հնչեն երգին խօսքերը որ բան մը չհասկցուիր : Երգողներուն համար շատ օգտակար է չաբութեւ մէջ մէկտեղ գալով վարժութիւն ընել ի միասին

այն երգերուն եղանակները որոնք հրապարակական պաշտաման տուեն սովորաբար կ'երգուին: Եթէ այսպիսիները երգի վարժապետ մը կրնան ունենալ որ անոնց առաջնորդէ, և եթէ սխալ մը կ'ընեն, չիտակը ցուցնէ, անտարակոյս լաւագոյն կ'ըլլայ և շուտ յառաջ կ'երթան:

Բայց առանց յատուկ վարժապետի ալ օգտակար է՝ երգ երգել քիչ շատ դիտողներուն համար մէկտեղ գալով իրար կրթել: Երգելու կերպն աղէկ դիտնալու հոգն ու ջանքը անտարակոյս շատ ազդու և շահաւոր կ'ընէ Աստուածային պաշտաման այս մասը: Վայելուչ կերպով և ըստ կանոնի երգողած երգեր՝ ունկնդրաց սրտերուն մէջ ջերմեռանդ գրացումներ զարթուցանելու յարմար միջոց են:

ԱՂՕԹՔԻ ԺՈՂՈՎՔ

Բոլոր կրօնասէր մարդիկ կը խոստովանին թէ աղօթք ընելը թէ արտօնութիւն և թէ պարտաւորութիւն մըն է. բայց աղօթքի համար ժողովք ընելու նկատմամբ այս համաձայնութիւնը չկայ: Սակայն Աւետարանը որ ամէն տեղ աղօթք ընել կը սորվեցնէ՝ միանգամայն աղօթքի համար ժողովք ընելու քաջալերութիւն կուտայ:

Թէ առանձին և թէ աղօթքի համար եղած ժողովներու մէջ կաղօթենք, քանզի աղօթք ընելը Աստուծոյ հաճելի, մեղի օրհնութիւն մը, և ուրիշներուն օգտակար է, ու աղօթած ատեննիս փափաք ունինք որ Աստուծոյ ընդունելի աղօթք մը ընենք. և թէ մեր աղօթքներուն յաջող պատասխան տրուի: Բայց երկու կամ երեք հոգի մէկտեղ աղօթք ընելու համար յատուկ խոստումնք մը կայ (Մատ. ԺԸ. 20):

Տէր Յիսուս առանձին աղօթք ընելու համար յաճախ լեռները և անապատը կերթար, և շատ անգամ ալ Գեթսեմանի կոչուած տեղը իր աշակերտաց հետ մէկտեղ կերթար (Յովհ. ԺԸ. 2): Եւ ո՞վ կրնայ տարակուսիլ թէ Օրհնեալ Փրկիչը հոն իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ աղօթք կընէր, և անոնց ալ սորվեցուց մէկտեղ

աղօթք ընել: Մանաւանդ որ իր անոնց սորվեցուցած աղօթքը • Ո՛վ հայր մեր որ երկինքն ես • մէկ քանի անձանց կը պատկանի: Դիտենք թէ երբոր Տէրը անոնցմէ վերցուեցաւ անոնք իրենց բնազդմամբ վերնատունը ժողովուեցան աղօթք ընելու և թէ շնորհաբուրդ հոգին այս միջոցով անոնց վրայ շնչուեցաւ. և անկէ ետքն ալ երբ հալածման հուրը կը տիրէր՝ Յակոբոս Առաքեալ սպաննուած ըլլալով՝ մարգաստան Հերովդէս Պետրոսի արեանը կը ծարաւէր, միաքը դընելով հետեւալ օրը զանի ալ սպաննել. այս միջոցին անոր եղբայրները և քոյրերը մէկտեղ եկան աղօթք ընելու (Գործ. ԺԲ. 12):

Պէտք է որ ենթադրենք թէ աշակերտները այսպէս ժողովուեցան աղօթք ընելու, ինչու որ՝ նախ. իրենց Տէրովմէն ատանկ սորված էին. և երկրորդ. ինչու որ անոնք կը հաւատային թէ միացեալ աղօթքը առանձին աղօթելէն աւելի ներգործութիւն ունէր:

Ա.ՋՆՈՒԱԿԱՆ ՔԱՐՈՋԻՉՆԵՐ

Եթէ Գրիստոսի ժամանակն Հրէից կողմէն եղած սա հարցումը, թէ «Իշխաններէն մէկը հաւատաց անոր», հիմա Աստուծոյ մէջ հարցուի, պատասխանն «Այո», պիտի ըլլայ, որովհետեւ այն երկրին ազնուականներէն շատեր ջերմեռանդ բարեպաշտ մարդիկ ըլլալէն զատ, անոնցմէ ութը հոգի կան, որոց մէջն է Թագուհւոյն փեսան, որ իրենց քրիստոնէական եռանդէն ստիպեալ՝ շարունակ Աւետարանը կը քարոզեն աղքատաց:

ԽԵԼԱՅԻ ԿԱՆՈՆ ՄԸ

Ծխախոտի սովորութիւնը դեռահասներուն անձին զորդացմանն արգելք ու անոնց բնական ոյժին վնասակար ըլլալը նկատելով, Չուիցցէրիի կառավարութիւնը դեռ տասնութ տարեկան չեղող պատանեաց ծխախոտ գործածելն արգիլելու վրայ է:

ՄԵԾՄԵԾ ՇՈՒԲԵՆԱԻՐ

Անգղիոյ Լիվըրքուլ քաղաքին և Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Նիւ Եորք քաղաքին մէջտեղ երթևեկու-

թիւն ընող շոգենաւներն՝ աշխարհիս ամենէն մեծ և ամենէն արագաշարժ նաւերէն են: Հասցէ Սիւնային. քըն՝ Սպիտակ աստղ կոչուած խումբ մը շոգենաւեր կան որ 7 հատ են թըռուով. ասոնք յիշեալ երկու քաղաքաց մէջտեղ կ'երթևեկեն 8 կամ 9 օրուան մէջ, ժամը գրեթէ 20 մըն երթալով: Այս նաւերէն մին որ Ատրիադիք կը կոչուի՝ 4 մեքենայ ունի և 24 հրնոց կամ վառարան. և այն 4 մեքենայից զօրութիւնը հաւասար է 3,000 ձիու զօրութեան: Շոգենաւը քաղեցնող պտուտակին տրամագիծն է 9 կանգուն (արշն), շրջապատն է 27 կանգուն և վայրկենի մը մէջ 30 անգամ կը դառնայ: Շոգենաւն ունի նաև 4 կայմ: Առագաստները շոգեշարժ մեքենայիւ կը պարզուին: Գրեթէ ամբողջ նաւը երկաթէ է, և 1450 ճամբորդ կրնայ տանիլ:

Աւետարեի համար:

ԻՆՏԵՐՈՐԳ ՏՍՐԵԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

ԲԻԻԹԱՆԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՅԱՏԱՐԱԳԱՐ 1872 Օգոս. 15—20

Այս ժողովին ներկայ էին ինը երէց, տասուերկու նուիրակ, երեք Պատուոյ անդամք և չորս Միսիօնար:

Հետեւեալը համառօտ քաղուած մըն է սոյն ժողովին արարքներէն:

Պ. Ագրիանուպոլսոյ Աւետարանական եկեղեցին ալ այսուհետեւ այս Միութեան եկեղեցիներէն մին պիտի համարուի:

Բ. Ժողովը երկու օրի չափ զբաղեցաւ եկեղեցեաց ներքին վիճակին վերայ տեղեկութիւններ ստանալու. հետեւապէս իւրաքանչիւր եկեղեցւոյ տեղեկագիրը կարգացուեցաւ, որոնք ըստ մեծի մասին քաջալերական էին:

Գ. Սա խնդիրը թէ՛ ժողովրդեան և եկեղեցւոյ մէջ տարբերութիւն գնելը Աստուածային թէ՛ մարդկային հեղինակութենէ՛ ժողովին մէջ երկար խօսակցութեան առարկայ եղաւ, և տեսնուեցաւ որ ըստ Աւետարանի՝ մեծ տարբերութիւն մը ըլլալու է Գրիստոսի աշակերտաց և աշխարհիս մէջ տեղը, և թէ Գրիստոսի եկեղեցին՝ ինչ և է կազմակերպեալ աշխարհային մարմին:

նէ մը որոշ ճանչուելու է, և ունենալու է իր մէջը յատուկ օրէնք և կարգադրութիւն :

— Իսթանպուլի մէջ եկեղեցի կազմելու խնդիր կար, բայց ժողովը տեսնելով որ ան տեղի եղբայրները դեռ քանի մը կէտերու նկատմամբ հրահանգութեան կարօտ են՝ որոշուեցաւ որ ատեն մը ևս սպասուի :

— Եկեղեցեաց ներքին և հոգևոր վիճակին տեղեկանալու, և անոնց մէջ սէրը, խաղաղութիւնը աճեցնելու մասին նպատակու համար երկու պաշտօնեայ ընտրուեցան յառաջիկայ տարուան շրջանին մէջ եկեղեցիները այցելութիւն ընելու, որք են Պատուելիք Յովհաննէս Տ. Ս. և Ղազարոս Կ.

Հայերէն լրագրոյ մը կարևորութեանը վրայ, նաև աս սահմաններուն մէջ ուսումնարանի մը հաստատութեանը վրայ զանազան ատենաբանութիւններ ըլլալով, և ասոնց վրայ բաւական խօսելն ետքը ժողովը լրագրոյն համար որոշեց թէ այս լրագրոյն նպատակը պիտի ըլլայ կրօնական, ուսումնական և քաղաքական, նաև թէ անոր ծախուցն ու խմբագրութեանը մասին պէտք եղած բաները այս տարի խորհելու ու կարգադրելու համար, և նաև ինչ տեսակ յարաբերութիւն պիտի ունենայ Միութեանց հետ՝ որոշելու համար, Յանձնաժողովը ընտրուի : Նոյն ատենը ժողովը կը ծանուցանէ որ, եթէ անձ մը իւր պատասխանատուութեան տակ այս նպատակներուն պատասխանող լրագիր մը կը խմբագրէ, այս Միութիւնը ատանկ բարի ձեռնարկութեան մը անտարբեր պիտի ըլլայ :

Ուսումնարանին նպատակը ընդհանուր դաստիարակութիւն ըլլայ որուն մէջը պիտի պատրաստուին երէցսուներ, և վարժապետացուներ :

Այս երկուքին վրայ խորհելու, և միւս Միութեանց հետ ալ թղթակցելու համար 6 հոգիներէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը ընտրուեցաւ :

Գալ տարուան Միութեան ժողովը պիտի դուրսարի ի Պրուսա, ըստ Հատ. Սեպտ. ամսոյն երկրորդ շաբթուան Հինգշաբթի օրը : Տարեկան քարոզը Պատ. Յ. Տէր Ստեփանեանը կամ ա-

նոր երկրորդը Ա. Հ. Ճէճիզեանը պիտի տայ :

Նախագահ ընտրուեցաւ Ա. Հ. Ճէճիզեան, գրագիր Պատ. Ա. Փէշտումալճեան և Միութեան դանձապետ Պատ. Յովհաննէս : Նախագահէն և գրագիրէն զատ Օթանդակ ժողովի անդամ ընտրուեցան Պատուելիք Յովհաննէս և Կարապետ : Որոշուեցաւ նաև որ Պարոն Յակոբոս Ճէճիզեան ճառ մը գրէ սա նիւթին վրայ թէ « Ի՞նչ է Աստուծոյ փառքին համար ապրիլը » :

Ամէնքս ալ զգացինք որ այս ժողովէն մեծ և բարի ազդեցութիւն մը առինք սիրոյ և հոգեւորապէս քաջալերութեան : Կըմաղթենք Այգիին Տէրովմէն որ այն ազդեցութիւնը ունենանք ամէն ատեն :

Ատաբաղար. Սեպտ. 7. 1872

Ա. Հ. Ճ.

Աւետարեքի համար

ՏԱՐՈՐԵԱԿ ԳԵՊԻ ՄԸ ՈՐ ՊԵՏԱՀԱՅ Ե ԱԿՆԱՅ ՄԷՋ

Խարբերդէն նամակ մը երկար կը պատմէ, Ակնայ Բողոքական եղբայրք մէկուն տղուն մահուան եւ թաղմանը առթիւ, քաղքին Լուսաւորչական Հայոց ամօթալի վարմունքը, Այս դէպքին մէջ գլխաւոր իրողութիւնները հետեւեալներն են :

Բողոքականք Ակնայ մէջ զատ գերեզմանատուն չունենալով, երբ այս տղան մեռաւ, դայմագամէն խնդրեցին իրենց տեղ մը ցուցնել ուր մեռելը թաղուի, Գայմագամի ալ բանը Հայոց առաջնորդին իմացնելով պահանջեց որ Հայերը տեղ մը տան ննջեցեալ մանուկը թաղելու : Առաջնորդը պատասխան տուաւ թէ այսպիսի տեղ մը չի կրնար տալ, Բողոքականք գուշակելով այս պատասխանը, մեռելը թաղելու ուրիշ միջոց խորհած էին. եւ եղբայրներուն մէկը իր պարտեզը առաջարկած ըլլալով տղան թաղելու համար, դերեզմանը փորուելու սկսելուն պէս, թաղեցիք սաստիկ զայրանալով լուր դուրիցիին թէ « բնաւ թող չենք տար որ աս մեռելը մեր թաղը թաղուի » : Բողոքականք նորէն դայմագամին դիմեցին, ան ալ քաղքէն կէս ժամ հեռու դէպի լեռ առաջարկ տեղ մը ցուցուց, Այն տեղը բոլորովին անյարմար էր գերեզմաննոց ըլլալու, բայց եւ այնպէս մարդ զրկուեցաւ փորելու, երբ փորողը զառ ի վերը կ'ելլէր, ժողովուրդին բազմութիւնն ալ, ծեր եւ երիտասարդ, ամէն աստիճանի եւ հասակի մարդիկ,

կօշկակար, դարբին, խանութպան, դործաւոր, իրենց գործերը ձգելով ետեւէն լեռն ի վեր ելան, ամէնքն ալ միաբերան գոչելով թէ « չենք թողուր որ փրօթէս թանթներուն մեռելը հոս թաղուի, չխօի թաղուի, չխօի թաղուի » : Այսպէս եղբայրը չիրնալով փորել, ետ դարձաւ : « Անատեն կարծես թէ սատանան իր թընդանօթներն արձակեց, եւ բոլոր քաղաքը թունդ ելաւ. բանասիրտուն կանգնեց իր յաղթանակը եւ մեծ ուրախութիւն եղաւ : Բայց քիչ մ'ալ միտ դնենք Տաճկաց խօսքերուն : Ասոնք կ'ըսէին, « Ինչ անգութ եւ բարբարոս ազգ են ասոնք. աս ինչ տըմարդութիւն է, ինչ անհաւատ եւ անօրէն մարդիկ են : Մահուկ մը մեռեր է, պիտի թաղուի, թող բերեն մեր գերեզմանատունը թաղեն. մեր կրօնքին եւ օրէնքին վնաս մը չդար » եւն :

Այս դժուարութիւնները տեսնելով տղուն հայրը որոշեց իր պարտեզին մէջ թաղել զաւակը. բայց գերեզմանը փորուիլ սկսելուն պէս, շուկայէն մեծ բազմութիւն մը, աղնուականներէ, աղաներէ, վաճառականներէ, սեղանաւորներէ եւ արհեստաւորներէ եկան եւ բռնութեամբ կը հրամայէին եղբայրները դադարիլ փորելէ :

Եղբայրները կ'ուզէն խօսիլ անոնց հետ, բայց եղբայրներուն վրայ վազելով կը հրեն զանոնք, գործիքները կը քաշեն, կ'առնեն անոնց ձեռքէն, սպառնալիք եւ նախատական խօսքեր տեղալով անոնց վրայ, Բողոքականներէն ոմանք կ'ուզէն դէմ դնել, բայց միւս եղբայրները կը յորդորեն զանոնք հանդարտ կենալ : Անտառն Ակնեցի աղայք սաստիկ բարկութեամբ, ոմանք ոտքով տանք ձեռքով պեղուած հողը փորուած տեղը կը լեցունեն՝ նորէն փորել համարձակողին մահ սպառնալով, արդիւնելու համար հոն կը նստին մեծ ուրախութեամբ որպէս թէ Աստուծոյ պաշտօն մատուցին, միանգամայն լրբութեամբ եւ զոռոգաբար կը խօսին տեղ ոյն Բողոքական Բարոզչին Իգնատիոսեան Պր. Մարտիրոսի հետ, որ քաղցրաբար անձ մը ըլլալով սիրով եւ խոնարհաբար կը խօսի եւ կ'ազաչէ որ ի գութ շարժին, եւ անպիտան տեղ մը ցուցնեն մեռելը թաղելու : Բայց անոնք ամենեւին չեն մեղմանար, « Ձենք թողուր, չըլլար, դուք ալ, ձեր մեռելն ալ Ակնէն դուրս պիտի ելլէք » գոչելով : « Իմաստակութեամբ տէրութեան հրամանը պատճառ կը բերէին, կ'ըսէ նամակագիրը, որպէս թէ Կառավարութիւնը արդիւնաւէր թաղերու մէջ մեռել թաղել, թէպէտ իրենք շատ անգամ մեռել կը թաղեն քաղքին մէջ : Միթէ օրէնքը մեզի՞ համար միայն է, կամ թէ իրենց համար բացառութիւն կամ արտօնութիւն մը կայ, Կառավարութիւնը որ օրէնքին գործադիրն

է՛ թող տալէն ետքը իրենց ինչ փոյթ է : Ապա թող ընթերցողը դատեն թէ այս յարձակումը ինչ ոգիէ յառաջ կու գար : Մեր դիտաւորութիւնն ալ թաղին մէջ գերեզմաննոց ընել չէր, այլ այս անգամ միայն թաղել հարկէն ստիպուելով : Վերջապէս եղբայրները տեսնելով թէ անկարելի էր առանց խռովութեան եւ մեծ վնասու մեռելը թաղել Ակնայ մէջ, կ'որոշէն ննջեցեալը Շեփիկ զրկել որ 9 ժամ հեռու է Ակէն, եւ Բողոքականք գերեզմաննոց ունին հոն, ուր կրնար մեռելը թաղուիլ ապաւորութեամբ, քանզի Ակնեցիք կըստանային հանել ննջեցեալը, եթէ հնարքով մը թաղուէր Ակնայ կամ անոր ռազմանին մէջ, Բայց այս միջոցիս Գայմազաւին կողմանէ ժողովին որոշումովը ուրիշ տեղ մը կը ցուցուի առջի քարուտ տեղէն աւելի հեռու, Լուսաւորչական աղաներէն քանի մը հոգի Ոստիկանութեան զինուորով մը հոն գալով կը հրամայեն փորել : Այս լուրը քաղքին մէջ տարածուելուն պէս, բազմութիւնը նորէն արագութեամբ կը հասնի սաստիկ մղեռանդութեամբ եւ սոսկալի հայհոյական խռթրելով ոստիկանութեան զինուորը կը ծեծեն, փորող եղբայրն ալ կը սկսին քարկծել որ հազիւ կը ոլորի անոնց ձեռքէն : Այսպէս, կ'ըսէ նամակը գրողը, այս անգամ ալ արգիլելէն ետքը յողթանակաւ մտան քաղաքը, որպէս թէ Բողոքականութիւնը ջնջեցին, եւ անհետ ըրին աշխարհիս երեսէն :

Ասոր վրայ եղբայրներն իրենց խորհուրդէն ի գործ կը դնեն : Մեռելը Շեփիկ տանելու համար ջրեպան մը կը բռնեն : Բայց Հայերէն մարդ մը անոնց ետեւէն դառնով կ'իմացնէ ջրեպանին թէ իր առնելու վարձքը կը վճարուի իրեն, եթէ մեռելը չտանի, բայց մահմետական ջրեպանը մտիկ չընէր անոր խօսքը, եւ ննջեցեալը գիշերով կը տարուի Շեփիկ եւ հոն կը թաղուի ըստ օրինի : Բայց Ակնայ մէջ Լուսաւորչականներէն շատերը չէին հաւատարմութէ Բողոքականք մեռելը Շեփիկ զրկեցին, կը կարծէին թէ լոկ սնուով մը զրկուեցաւ, եւ թէ ննջեցեալը գիշերը ծածուկ պիտի թաղուէր : այս պատճառաւ ոմանք մինչեւ առաւօտ սպասեցին, որ եթէ մեռելը գազանի տեղ մը թաղուէր, ժողովուրդին լուր տային արգիլելու համար :

Այս իրողութեան վրայ մեր կողմանէ գիտողութիւն մը ընն աւելորդ կը համարինք : Ակնայ Հայերը կը յուսանք թէ արդէն ամփցած են իրենց ըրածին վրայ : Բայց եթէ Ակնեցիք չեն ամփնար, ուրիշ Հայերն անտարակոյս շատ պատճառներ ունին անոնց համար ամփնալու :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սեպտ. 15 րոս Յունաց, եւ Սեպտ. 25 րոս Լաւ. 1872 :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Մակեդոնիա կոչուած Պուլղարերէն լրագրին խմբագիրը որոյ բռնուիլն ու բանտարկուիլը յիշուեցաւ Աւետարեբի 33երորդ թուոյն մէջ :

մեծ Եպարքոսին հրամանաւն արձակուած է բանտէն :

— Կ'ըսուի թէ Անկիւրիոյ մէջ ամսոյս 12 ին ըստ Լատինացւոց մեծ հրդեհ մը պատահած է :

— Ատանայէն եկած նամակ մը հետեւալ լուրը կու տայ : Այս տարի Ատանայի եւ շրջակայ տեղերուն ցորենի բերքը շատ առատ է, այս պատճառաւ գինն ալ շատ վար է : Նոյն պէս վերջին աստիճան յաջող է մետաքսի բերքը որ այս կողմերուն հարստութեանը բուն պատճառն է :

ԵՒՐՈՊԱ

Ճինէվրա գումարուած Մասնաժողովն իր որոշումը տուած է Ամերիկայի վերջին քաղաքային պատերազմին ատեն Անգղիոյ նաւահանգիստներէն եկող Ալապամայի եւ ուրիշ նաւերուն տուած վնասուց փոխարէն Միացեալ Նահանգաց կողմէն պահանջուած տուգանաց նկատմամբ : Այս որոշմամբ Անգղիա կը պարտաւորի տուած Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց 3,200,000 անգղիական լիրայի գումար մը : Ժողովին որոշումն անտարակոյս պիտի ընդունուի երկու կողմէն ալ իբրեւ արդար վճիռ, որով եւ պիտի վերջանայ ժամանակ մը յիշեալ երկու մեծ ազգաց մէջտեղ պատերազմ սպառնացող վէճը : Այլևայլ ազգաց մէջտեղ խաղաղութեան տեսական ըլլալուն փափաքողաց ապաքէն ուրախութեան պատճառ պիտի ըլլայ Տէրութեանց իրարու հետ ունեցած վէճերն իրաւախօհութեան միջոցաւ մանաւանդ քան պատերազմաւ վերջացնելու այս գեղեցիկ փորձին յաջող ելք ունենալը : Բայց մեծ պատիւ է մանաւանդ այս երկու ազգաց եւ երկու կառավարութեանց, որ այնպէս անյողգողք մնացին իրենց ջանքերուն մէջ վէճին խաղաղական վախճան մը տալու, առանց վհատելու կարծեաց անհամաձայնութեանէն եւ կրից յուզմունքէն որք արգելք կրնային ըլլալ հասնելու այս նպատակին : Հիմա կրնայ յուսացուիլ որ ուրիշ ազգեր ալ պիտի քաջալերուին իրարու մէջտեղ ծագելու վէճերը սոյն եղանակաւ վերջացնելու :

— Շուետի թագաւորն իր առողջութեանը համար ըրած ճամբորդութեանը դառնալու ատենը մեռած է ամսոյս 6/18ին 46 տարեկան, եւ որդի չունենալուն համար եղբայրը Օսկար 43 տարեկան յաջորդած է անոր :

— Աւստրիոյ տէրութեան Պապէ կոչուած հաշուեցուցակէն, այսինքն՝ յաջորդ տարուան մէջ ըլլալու ծախուց հաւանական հաշուէն, տեսնուած է որ յիշեալ Տէրութիւնը տարուէ տարի 1,700,000 ֆիօրինի, այսինքն՝ գրեթէ 190,000 լիրայի գումար մը օգնութիւն կու տայ Աւստրիական Լոյտ կոչուած շոգենաւի ընկերութեան, որուն նաւերը Թուրքիոյ այլեւայլ կողմերը կ'երթան : Առանց կառավարութեան կողմէն տրուած այս օգնութեան բեռներու եւ ճամբորդներու նաւուղէքէն եղած եկամուտը բաւական չափ չիտար ընկերութեան :

— Իտալիոյ մէջ Պապին կուսակիցները Պապական կղերին հրամանաւր, որ Աւետարեբի 36երորդ թուոյն մէջ յիշուեցաւ, մասնակից եղան Իտալիոյ կառավարութեան պաշտօնատարաց ընտրութեան, բայց եւ այնպէս արդիւնքը շատ տարբեր եղաւ իրենց ակնկալութեանէն, այսինքն՝ չկրցան պապական կուսակցութեան համամիտ մարդիկ ընտրել տալ, այլ ընդհակառակն ժողովրդին աղատամիտ մասը կատարեալ յաջողութիւն գտաւ ընտրութեանց մէջ :

— Գաղիոյ նախկին Կայսրուհւոյն Էօփէնիի գահաբեկէն զարդերը մօտերըս Անգղիոյ մէջ 50 հազար լիրայի ծախուած են :

ՇՈՒԿԱՅԻ ԳԻՆԵՐ

	2ուրուշ
Խանվէ	400 օս.
Ամերիկայի Բլոքի իւլ. անտուկը	82 1/2—85
Պղպեղ սեւ	օս.
Երկաթ Անգլ. գաւազան, կենդինարը	405—410
» » Թիթեղ	» 430—450
Շաքար փոշի	կենդ.
» գլուխ	245—254
Պողպատ	» 295—300
	անտ.
	220—250

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻՅՈՒՆԱՐԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԵՆ ԽՈՐԱԳԻՐ Ե. ՊԼԻՍ.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ
Ձագմագճըլար փողոց, Յակոբեան Խան Թիւ 12